

De kleine vossenlintworm

VOSSEN
LINTWORM

Foto: © Rollin Verlinde

WAT
JE ZEKER
MOET
WETEN!

ministerie van de Vlaamse Gemeenschap
administratie Gezondheidszorg

**EVEN UW
AANDACHT
GRAAG !!!**

De kleine vossenlintworm

Net als andere dieren is de vos (*Vulpes vulpes*) een gastheer voor een aantal ziekteverwekkende organismen (virussen, bacteriën en wormen). Bij het contact met dieren kunt u naast fysiek geweld te maken krijgen met het oplopen van een ziekte die van dier op mens wordt overgedragen (een zoönose). Eén van die organismen is de vossenlintworm (*Echinococcus multilocularis*).

De vossenlintworm is een kleine lintworm (2-6 mm groot), die voorkomt in de dunne darm van de vos. De vos kan soms drager van deze parasiet zijn, net zoals alle wildlevende knaagdieren (ratten, muizen, ...). Incidenteel kan ook uw hond of kat drager zijn.

Waar komt de vossenlintworm voor?

© Eurechinoreg

Van oudsher komt de vossenlintworm voor in Centraal-Europa, in het bijzonder in Zuid-Duitsland, Zwitserland,

Oostenrijk en het Oostelijk deel van Frankrijk. In het Duitstalige gebied wordt men in bosrijke gebieden vaak gewaarschuwd met het opschrift "Achtung Fuchsbandwurm" (zie kaart).

Sinds 1996 is bekend dat de vossenlintworm ook voorkomt bij vossen in ons land. Onderzoek heeft aangetoond dat het voorkomen

van de vossenlintworm in de Belgische vossenpopulatie niet gelijk verdeeld is over de verschillende landstreken:

- in de Ardennen zijn er gebieden bekend waar tot 33 % van alle vossen drager kan zijn van de vossenlintworm. Centraal-Europa, de streek tussen Samber en Maas en enkele plaatsen op het Ardens plateau beschouwen we als endemisch gebied. Voor de Condroz bedraagt het percentage besmette vossen 13 %;
- in Vlaanderen is ongeveer 1 % van de vossen besmet met de vossenlintworm.

Men moet er echter rekening mee houden dat lokaal in Vlaanderen de besmettingsgraad toch hoger kan zijn (één vos volstaat om een hele regio van al gauw 10 km² te besmetten).

Hoe gebeurt de besmetting ?

In de ontlasting van een besmette vos komen stukjes lintworm met eitjes voor. Deze kunnen door kleine knaagdieren, maar ook door mensen worden opgenomen (zie schets).

De eitjes zijn niet visueel waarneembaar maar blijven kleven aan alles waarmee ze in contact komen. Ze overleven bevriezing bij -18 °C, maar worden wel vernietigd bij een temperatuur van 60 °C. Deze eitjes kunnen via verschillende wegen de mens infecteren:

- de consumptie van wilde bosvruchten (bramen, frambozen en bosbessen), zelfgeplukte paddestoelen en valfruit. Niet alleen laag groeiende bosvruchten vormen een mogelijke besmettingsbron. Eitjes die met de vossenontlasting in het milieu worden uitgescheiden kunnen met regen of wind op hoger groeiende bosvruchten terechtkomen;
- eten met bevulde handen;
- tuinieren, waarbij gronddeeltjes besmet met eitjes aan de handen blijven kleven. Ook de consumptie van groenten uit de tuin kan een infectie veroorzaken;
- contact met de vacht en uitwerpselen van geïnfecteerde vossen;
- contact met (jacht)honden en huisdieren, die met deze lintworm zijn besmet. Jouw kat lust regelmatig een muis ...

© Dany Smet 2003

In de lever kan de larve van een lintworm uitgroeien tot een cyste. Zonder behandeling wordt stilaan het hele orgaan vernietigd. Ook is uitzaaiing naar andere organen mogelijk met ook daar cystevorming als gevolg.

Risico voor de mens?

Alveolaire echinococose is een zeer zeldzame maar bijzonder ernstige ziekte, die in België sinds 1999 nog maar 6 maal is vastgesteld.

Na de opname van de lintwormeitjes duurt het vele jaren voor de eerste ziekteverschijnselen zich voordoen (5 à 15 jaar). Die verschijnselen zijn weinig specifiek en kunnen bestaan uit buikpijn, kortademigheid en/of geelzucht.

Voorlopig biedt medicatie of operatief ingrijpen in het beste geval een stabilisering van de toestand. De prognose is zonder behandeling doorgaans zeer slecht, met de dood tot gevolg in 70 à 90 % van de gevallen.

Honden en katten kunnen wel drager zijn van de vossenlintworm maar ondervinden hier nooit hinder van.

Voorzorgsmaatregelen

Om het risico verwaarloosbaar klein te houden volstaat het enkele eenvoudige hygiënische voorzorgen in acht te nemen:

- bosvruchten (zoals bramen, frambozen en bosbessen), zelfgeplukte paddestoelen en valfruit eerst grondig wassen en zo mogelijk koken (10 minuten op 60 °C, 5 minuten op 70°C of 1 minuut op 100 °C) voor consumptie;
- handen goed wassen na tuinieren en andere grondwerkzaamheden;
- vossen (aangeschoten of gedood) alleen met handschoenen vastnemen. Het vervoer van dergelijke vossen moet plaatsvinden in goed afgesloten plastic zakken;
- honden die bij de vossenjacht worden ingezet, na afloop douchen. Jachthonden, zeker bij toepassing in de Ardennen of Europees endemische gebieden, elke 3-4 weken ontwormen;
- huisdieren regelmatig op visite nemen bij de dierenarts.

Tot slot:

De kans op besmetting is zeer klein. Ingrijpen in de vossenpopulatie zal het risico niet noemenswaardig verkleinen.

Onthoud vooral

Eenvoudige & elementaire hygiëne

- Bosvruchten, paddestoelen, groenten,... grondig wassen voor consumptie.
- Handen grondig wassen na tuinieren.
- Dode dieren niet, of met handschoenen, aanraken.
- Jachthonden douchen na de jacht en regelmatig ontwormen.
- Huisdieren regelmatig op visite nemen naar de dierenarts.

Nog verdere vragen?

***Raadpleeg uw huisarts of ...
neem gerust contact op met de
Vlaamse gezondheidsinspectie:***

Antwerpen - Copernicuslaan 1 bus 5, 2018 ANTWERPEN

tel.: 03-224 62 04 - fax: 03-224 62 01 - e-mail: gezondheidsinspectie.antwerpen@vlaanderen.be

Limburg - Gouverneur Roppesingel 25, 3500 HASSELT

tel.: 011- 26 42 42 - fax: 011- 26 42 52 - e-mail: gezondheidsinspectie.limburg@vlaanderen.be

Oost-Vlaanderen - Elf Julistraat 45, 9000 GENT

tel.: 09 - 244 83 60 - fax: 09- 244 83 70 - e-mail: gezondheidsinspectie.oostvlaanderen@vlaanderen.be

Vlaams-Brabant - Brouwersstraat 1 bus 4, 3000 LEUVEN

tel.: 016-29 38 58 - fax: 016- 29 37 69 - e-mail: gezondheidsinspectie.vlaamsbrabant@vlaanderen.be

West-Vlaanderen - Spanjaardstraat 15, 8000 BRUGGE

tel.: 050- 44 50 70 - fax: 050- 34 28 69 - e-mail: gezondheidsinspectie.westvlaanderen@vlaanderen.be

